

"Proletarec" je
delavski list za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILO
PROSVETNE
MATICE J.S.Z.

ST. — NO. 1361.

Entered as second-class matter, December 4, 1937, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 12. OKTOBRA (OCTOBER 12,) 1933.

Published weekly at

2629 W. 26th St. LETO — VOL. XXVIII

VZLIC NIRI SO RAZMERE NESPREMENJENE

VLADA SE BAVI Z NAČRTI ZA PODPIRANJE BREZPOSELNIH

Napadi na delavce v Pennsylvaniji. — Kdo so pravi krivci pobojev? Roosevelt priporoča zaupanje v Boga

NAČRTI Rooseveltove administracije za okrevanje industrije v toliki meri, da bi zaposlila do prihodnje zime od pet do sedem milijonov brezposelnih delavcev, se niso uresničili. Po konservativnem računu Ameriške delavske federacije je še vedno nad enajst milijonov delavcev stalno brez zasluga. Zanje je vsaka zima hujša od prejšnje, zato se vlada v Washingtonu resno bavi z novimi načrti za direktno federalno podporo brezposelnim delavcem ter njihovim družinam. Prvi let krize je uradni Washington sploh tajil, da je federalna podpora potrebnata. Danes to ni več vprašanje, ampak vprašanje je samo še, kako naj pomaga, da bo pomoč čimveč zalega.

Z milijoni dolarjev, ki so dolženi za direktno podporo bednim, bo vlada pokupila razne odvisne pridelke po priznanih cenah, da tako pomaga farmarjem in brezposelnim. Meso, živila in kurivo, kupljeno z denarjem zvezne vlade, pa bodo delili lokalni pomožni odbori pod kontrolo posameznih držav, kot dosedaj.

Pošte tedne so mnoga podjetja širom dežele odslovila veliko več delavcev, kot pa so jih druga najela. Število brezposelnih se je meseca septembra dvignilo, kar je za Niro zelo slabo spričevalo.

Dasi ima National Industrial Recovery Act (NIRA) določbe, ki naj bi odpravile, ali vsaj znatno omejile boj med delom in kapitalom, je danes ta borba hujša kot kdajkoli v prošlih sedmih letih. Vzlic zagotovil v postavi, da imajo delavci nemoteno pravico organiziranja v unije po svoji prosti izberi, in da jih kompanije morajo priznati kolektivna pogajanja, se mogočni jeklarski trust na vse skupaj poživiga, kakor avtne industrije, in njegova privatna arsena provocira, pobija in pretepa stavkarje v Pennsylvaniji hujše kot v marsikaki prejšnji stavki. Pennsylvania ima že od nekdaj sloves brutalnega ravnjanja z delavci, kadar se organizirano poženejo za svoje človeške pravice.

Še celo Hugh Johnson, načelnik NRA (National Recovery Administration) je moral priznati, da so stavke, izgredne in poboje v Pennsylvaniji povzročili činitelje, ki gospodarijo nad jeklarskimi kompanijami ter njihovimi premogovniki v Pennsylvaniji.

Vsi industrialni deli zapadne, vzhodne in centralne Pennsylvanije so bili potegnjeni v boj zaradi trmoglavosti mogotcev, ki se igrajo z usodo in kru-

hom milijonov ljudi. V Ambridgu blizu Pittsburgha je 150 oboroženih kompajnskih čuvajev navalilo na tisoč delavcev, ki so mirno piketirali pred vhodom tovarne. Enega sc ubili, nad 20 pa je bilo obstreljenih. Nihče napadalcev ni bil ranjen. Najprvo so vrgli v vrste piketov roj plinskih bomb in nato so spustili valje salvo. Ranjeni so obležali v krvi, ostali pa so se razbežali na vse strani. Tako je kompanija, ki hoče odprt delavnino in ne mara nikakega kolektivnega pogajanja, kljub zakonu dobila bitko. Lokalna oblast v Ambridgu je vse pod vplivom in kontrolo kompanije. Tudi nekaj Slovencev — tu rojenih — ima v svoji službi.

Prošli teden je bilo na stavkah v Pennsylvaniji nad 80.000 delavcev v raznih obratih, ki večinoma še niso poravnani. Voditelji U. M. W. so skušali premogarje pripraviti, da se bi vrnili na delo, ker jih je v to urgiral, kot so poročali, Hugh Johnson in tudi predsednik Roosevelt, toda lokalni voditelji unije so se temu upirali, vedeni, da je za bodočnost unije in njenih pridobitev najboljša garancija, če je priznana od vseh kompanij. Jeklarski trust je namreč izjavil, da v svojih rovih ne bo priznal nikake unije.

V Steubenvillu, O., so razgnali tisoč piketov s plinskim bombami in krepeljci.

Tudi v Illinoisu je prišlo do izgredov, ki pa se od pennsylvanskih razlikujejo. V Illinoisu se borita za priznanje in prvenstvo Progressive Miners unija in UMW. Vmes pa intrigrirajo kompanije in zastopniki illinoiskega governerja Hornerja. Oddelki milice križijo skoro stalno v kraju, ki so prisadeti vsed teh bojev.

V Detroitu so avtomobilske kompanije zahtevale od stavkujočih mehanikov, da se najdoločeno dne vrnejo na delo, in če ne, se jih smatra za odslovljene in na nihova mesta bodo najeti drugi.

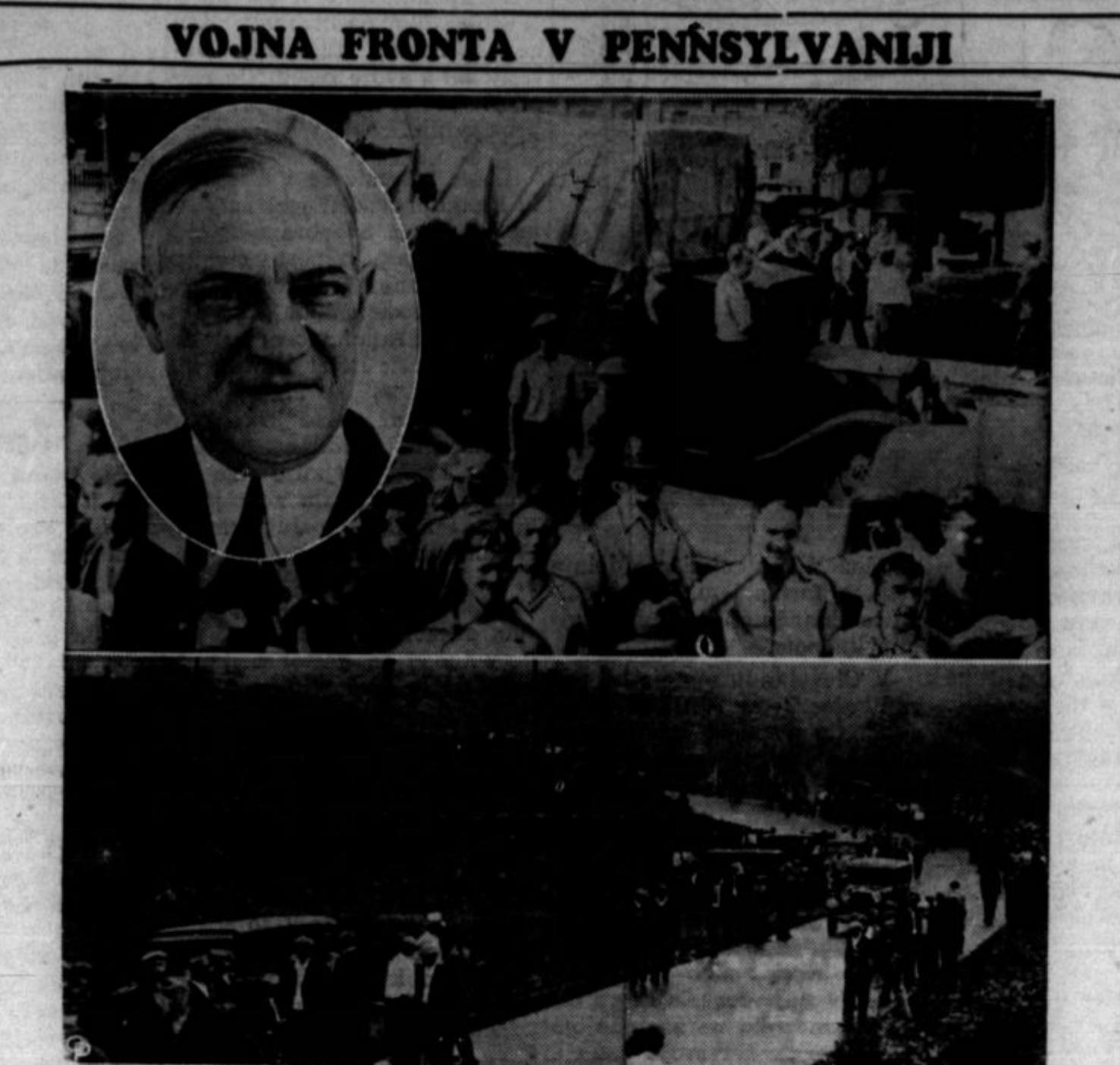
Na vzhodu, na jugu, na zahodu in spletu povsod se je delavstvo naveličalo večnih obljub in tirja s pomočjo stavkov izboljšanje svojega stanja.

V New Yorku je dne 4. oktobra govoril na sestanku visokih katoliških svečenikov in lajikov predsednik Roosevelt in med drugim dejal, da je prepričan v končni uspeh svoje gospodarske politike, in da ima v Boga največje zaupanje. Ljudstvo pa priporoča pogum in potrežljivost. Govoril je tudi o naraščajočem vplivu socialne pravičnosti, kar mora po njegovem mnenju navdati vsakega s čimvečjim zaupanjem v bodočnost. Vendar pa dnevni dogodki te njegove domneve ne potrjujejo. Dokler bodo delavce, ki se bore za socialno pravičnost, ubijali kar kar stekle pse, je trditev o naravnjanju socialnih pravic le slepi.

V nedeljo 8. oktobra je umrl Morris Hillquit, socialistični voditelj svetovnega slovesa in predsednik eksekutivne socialistične stranke. Bil je star 64 let. V socialističnem gibanju je bil od svoje rane mladosti.

Več iz Hillquitovega življenja v prihodnji številki.

Morris Hillquit

VOJNA FRONTA V PENNSYLVANIJI

Glavni krivec velikih industrialnih bojev in stavki, ki so nastale v Pennsylvaniji prošle tedne, je jeklarski trust. To dejstvo je potrdil tudi načelnik NRA Hugh Johnson, ki ni prijatelj unij in delavstva. Jeklarski trust in Bethlehem Steel korporacija vztraja na stališču, da mora v njunih obratih ostati pravilo odprte delavnice nedotaknjeno. Na sliki spodaj so premogarji na svojih ekspedicijah v zapadni Pennsylvaniji, ki so vabili svoje tovariše v rovih in jeklarnah na stavki. Na vrhu na levu je načelnik delavškega predsedovalnega odbora v NRA senator Wagner, na desni pa stavkarji pred Fordovo tovarno v Chesterju, Pa. V Ambridgu, Pa., so prošli teden navalili na stavkarje oboroženi kompanijski "deputiji". Enega delavca so ubili, veliko drugih pa so pretepli ali pa obstrelili.

Socialisti v Californiji obsodili Upton Sinclairja

Casopis je nedavno prineslo vest, da je slovenski pisatelj in dolgoletni socialist Upton Sinclair prijavil svojo kandidaturo za govorjenje Californije na listi demokratske stranke, da naj se ne udajajo nesmiselni iluziji, da lahko izrabijo kapitalistično stranko za pospeševanje koristi delavškega razreda.

"Ker je Upton Sinclair vstopil v kapitalistično demokratsko stranko, v stranko, katero je upravičeno obsojal, zaničeval in jo skozi četrto stoletje imenoval za mogočno, nevarno sovražnico delavškega ljudstva ter socialistične stranke, in ker je zdaj z vstopom v to (demokratisko) stranko prelomil zaobljubo socialistični stranki in s tem prišel v nasprotje s socialističnimi principi ter ustavo socialistične stranke,

zato odbor socialistične stranke

ke v Californiji sklene, da se Mr. Sinclairja ne smatra več za člena soc. stranke, in da njegovo postopanje obsoja; in dalje, odbor svari socialiste, da naj se ne udajajo nesmiselni iluziji, da lahko izrabijo kapitalistično stranko za pospeševanje koristi delavškega razreda."

Tako je stranka v Californiji zavzela popolnoma pravilno stališče. Ako Upton Sinclair misli, da bo storil za delavstvo več v demokratični stranki, kot je mogel storiti v socialistični, se bo moral razočarati.

Ko je prišel nedavno v New York, ga je počakal na kolodvoru njegov sin, ki študira na vzhodu, in očetu priporočil, da naj, ko se vrne, prečita svoje knjige, da ga bodo prepricale in mu dokazale, kje je njegovo mesto.

Konferenca za obnovitev soc. stranke v Jugoslaviji

Meseca oktobra se bo vršila v Jugoslaviji konferenca za obnovitev socialistične stranke. Sklicana bo takoj po volitvah v delavske zbornice, katero so danes v Jugoslaviji edine tajne volitve. Pokazale bodo, kako je delavstvo orientirano in kam se "nagiba". Volitev se udeleže socialistične, klerikalne in nacionalne delavske skupine.

Vprašanje obnovitev socialistične stranke v Jugoslaviji je prisojeno tudi pred eksekutivo socijalne pravičnosti, te njegove domneve ne potrjujejo. Dokler bodo delavce, ki se bore za socialno pravičnost, ubijali kar kar stekle pse, je trditev o naravnjanju socialnih pravic le slepi.

Predstavitev vseko številko "Frolstarja". Ne bo vam žal!

Katoliške šole v Zed. državah

Kriza je zadela tudi katoliške šole v Zed. državah, oziroma je obdavčila katoličane, ki pošiljajo svoje otroke v verske šole, še teže, nego so bili prej.

V katoliške šole v tej deželi je vloženega ena milijarda tri sto petdeset milijonov dolarjev. Verniki morajo vzdržavati poleg šol, duhovščine in drugih cerkvenih nameščencev tudi 65,000 šolskih sester in bratov. Poročajo, da pohaja v katoliške šole dva in pol milijona otrok.

Tudi vse večje slovenske naselbine, razen par izjem, imajo svoje katoliške šole. Faranci v vsaki taki župniji izdajo za vzdrževanje cerkve, šole, duhovnikov in sester več vsake leta, kot pa potrošijo vsi slobodomislni Slovenec v Zed. državah skupaj za svojo agitacijo in prosvetno delo. Tega dela pa je kljub temu veliko, kar je zasluga tistih, ki za svoje preživljjanje niso odvisni od ljudskih prispevkov, kot so npr. duhovniki in ostali cerkveni nameščenci, ampak delajo med ljudstvom zaradi svojega prepričanja in idealizma, katero pa si služijo z drugimi deli.

Stara igra se ponavlja

V okrožju Muscle Shoals v Alabami, kjer bo vlada zgradila ogromne водne naprave za elektrarne in izdelovanje umetnega gnojila ter kemikalij, so zemljiščni špekulantti pokupili zemljo po nizki ceni, jo parcelirali in zdaj jo drago prodajajo naivnemu kjerjku jih najdejo. Isto so počeli pred leti v Floridi, ko so jo velik del parcelirali v lot, v Garryju in Oliverju pri Duluthu, Minn., in nešteto drugih krajih. Oblast štirih prizadetih okrajev v Alabami svari ljudstvo, da naj ne nasede vabljeni reklami za nakup stavbišč.

DESETI REDNI ZBOR J. S. Z. BO SEPTEMBRA 1934

PRIHODNJI ali deseti redni zbor JSZ in Prosvetne matice se bo vršil dne 1., 2. in 3. septembra 1934 v mestu, ki ga določi članstvo JSZ na referendumu. Dne 1. sept. prihodnje leto bo sobota, 2. sept. nedelja in v pondeljek Labor Day. Vožnje so tedaj zelo znižane. Ob enem se bo dotedaj tudi konvenčni sklad JSZ toliko opomogel, da bo zmagal običajne stroške. Tako je bilo sklenjeno na seji odborov JSZ, ki se je vršila 6. oktobra.

Nekateri člani JSZ, med njimi John Terčelj, so mnenja, da bi bilo zaradi obstoječih razmer morda umestno zbor preložiti. Pravila določajo, da se vrši vsaki dve leti. Ponavadi smo ga obdržavali meseca maja. Odložen je torej do konca drugega poletja.

Na seji odborov je prevladovalo mnenje, da bi odložitev zebra za dve leti (na 1936, ko bodo predsedniške volitve) imela za JSZ slabe posledice. Potrebno je, da se držimo pravil in ta določajo zbor vsaki dve leti. Prihodnje leto bodo tudi kongresne volitve. Naš zbor se bo vršil dobra dva meseca prej. Imeli bomo priliko počakati agitacijo po zboru še bolj in ob enem bodo tudi pripravite za to našo konvencijo pomenile pojačanje aktivnosti v klubih in v organizacijah, ki so pridružene Prosvetni matici.

Na referendum za sedež prihodnjega zebra gredo tri mesta, ki jih je določil deveti redni kongres v Milwaukeeju. Ta mesta so: Cleveland, O.; Canonsburg, Pa.; Chicago, Ill.

Zbor je lahko uspešen v kateremkoli teh mest, kakor je bil 1. 1932 v Milwaukeeju, dve leti prej v Detroitu, in pred tem v Chicagu.

Potrebno je, da klub ali klub v tistem mestu, kjer se zbor vrši, priliko izrabijo za aranžiranje velikih prireditve, kar se je dosedal izvršilo povsod razen na V. rednem zboru meseca julija 1924 v Clevelandu, kjer ni bilo nikake prireditve, razen ožigajočega sestanka delegatov in članstva lokalnega kluba.

Vsa tri mesta gredo na splošno glasovanje v smislu pravil šest mesecov pred datumom zebra. Glasovnice bodo torej razposlane meseca februarja prihodnje leto. Med tem pa naj članstvo v klubih in v listu razpravlja, v katerem izmed teh mest naj se vrši prihodnje zborovanje.

Oba poslednja zebra sta bila v ponos JSZ in Prosvetni matici. Prireditve ob času zebra bodisi v Detroitu ali v Milwaukeeju so bile v čast članstvu lokalnih klubov in somišljenikom.

Naj se prihodnji zbor vrši že bodisi v Clevelandu, Canonsburgu, ali v Chicagu, mi pričakujemo enako ali pa še večje zastopstvo kot je bilo na milwuškem zboru, katerega se je udeležilo 75 delegatov, članov odborov in poročevalcev. In kakov se je to priliko izrabilo za agitacijo med ljudstvom dosegan, se jo bo na prihodnjem zboru.

Klubi in društva Prosvetne matice naj ta sklep vzamejo v pretres že sedaj, da bo deseti zbor ne samo večji kot katerikoli prejšnji, nego da bodo tudi naše aktivnosti in naši uspehi večji kot kdajkoli v zgodovini te organizacije.

DELAVSTVO V ANGLIJI PREHAJA V OFENZIVO

Konvencija angleške delavške stranke, ki se je vršila v Henderson.

Delavska stranka je za ustanovitev mednarodne milice, ki bi vzela mesto razpuščenih armad. Rabilo naj bi se jo edino za vzdrževanje reda in mira pod vodstvom društva narodov. Resolucija proti vojni je bila soglasno poslednja zebra.

Delavške stranke je za socializacijo bank, industrije in vseh drugih virov, ki obstojejo za skupno korist. Dalje je za odpravo zborovice lordov in za mnoge druge naredbe socialne značajke.

Konvencija je bila veliko bolj militantna kakor zadnja in nad laboristi je prevladoval močan socialistični vpliv. To je dobro ne samo za delavstvo v Angliji ampak po vsem svetu.

Konvencija A. F. of L. Dne 2. oktobra se je pričela v Washingtonu 53. redna konvencija Ameriške delavske federacije, ki je bila v primeri s prejšnjimi konvencijami v prošlih 10. letih res živahn in vredna označba "konvencija". Predsednik Green je poročal, da je federacija v tem letu rasla za okrog 1,600,000 članov. Skupaj jih ima 4,000,000.

Na tej konvenciji se je pojavila tudi opozicija, ki je stvarno kritizirala dosedanje metode in takto vodstva in organizacije v celoti. Razpoloženje za efektivnejše delo in agresivnejše takto je bilo na konvenciji zelo dobro, vendar pa federacija ni še osvojila programa, kakršnega bi mogli na celi črti pozdraviti tudi socialisti. Več o tej konvenciji bo poročano prihodnji.

PROLETAREC

List na interesne delovskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Indija Jugoslovanske Delavske Tiskovne Družbe,

Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zvezde
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$8.00;
za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
poznej do pondeljki popoldne za priobčitev
v številki tekočega teden.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor ..... Frank Zaitz
Business Manager .... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$8.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
3830 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2564.

546

Konvencija Ameriške legije

Konvencija ameriške legije, ki se je prošli teden vršila v Chicagu, stane okrog \$150,000, brez raznih postranskih stroškov s paradami in za veseljačenje.

Denar prispevajo ponavadi trgovski krogi. \$50,000 je obljudila dati illinoiska legislatura iz državne blagajne, \$25,000 pa mestna občina čikaška in ravno toliko tudi okraj Cook, ki vključuje Chicago in predmestja.

Konvencija v Detroitu pred dvemi leti je bila \$240,000. Tudi njene prejšnje konvencije so stale po okrog \$200,000 vsaka.

Konvencija Ameriške legije sploh ni konvencija v najožjem pomenu besede, ampak pretevja, ki daje veteranom svetovne vojne in drugim ameriškim vojakom, ki so služili medvojna leta v armadi, priloznost priti skupaj in se zabavati. Čikaški listi trdijo, da je prišlo v Chicago na orgije pod firmo Ameriške legije okrog četr milijona veteranov. Nekaj noči je bilo rajanje po čikaških ulicah v glavnem delu mesta ne samo rajanje, nego divjanje. Norostim ni bilo ne konca ne kraja. Temu pravijo zabava. Urad Ameriške legije trdi, da so veterani v teku teden zapravili v Chicagu danes dvajset milijonov dolarjev, za vožnjo pa pet in pol milijona dolarjev.

V hotelih so napravili mnogo škode. To je prišlo v dnevnih "konvencij" Ameriške legije v običaj. Norosti, ki so jih počenjali v hotelih in na ulicah, je v enem članku nemogoče popisati.

Kar se tiče konvencije same, jo kontrolirajo višji krogi. Veterani so v Ameriški legiji brez odločujoče moči. Taktiko Legiji določajo izza kulisa kapitalistični interesi pod masko patriotizma. Zato se na socialne zahteve delavstva ne ozira. Za največ sovražnike Zed. držav smatra Ameriška legija "rdečkarje". Konstituirana in negovana je tako, da se jo vsak čas lahko porabi v slične namene, kakor rabi Hitler svoje rjavosrajčnike. Ti soči v tisoči veteranov se tega ne zaveda, zavedajo pa se toliko bolj gospodarji, ki kontrolirajo in podpirajo to organizacijo.

New Leader

Vsakemu, ki je zmožen čitati angleško, priporočamo, da naj se naroči na najboljši angleški socialistični list v tej deželi—na New Leader, ki izhaja v New Yorku. V sredo, da se ga razširi med ljudstvom, mu je naročnina znižana na \$1 na leto. Pošljete jo lahko na naslov Proletarca.

New Leader urejuje socialist, ki ve, kaj pomeni v socialistični stranki disciplina, protovoljna disciplina, izražena v lojalnosti do skupnega, smotrenega dela. New Leader je skoz in skoz glasilo stvarne, vzgojevalne agitacije za socialistično stranko in socializem.

V tej deželi je par angleških listov, ki jih med delavce tudi širijo za socialistična gibanja. Toda so nezanesljiva. Urejujejo jih takozvani "free-lancerji", kar pomeni individualiste, ki skačejo semintja in smatrajo, da so njihova mnenja najbolj merodajna. Do organiziranega delavskega gibanja nimajo nikakih odgovornosti. Socialni razvoj tolmačijo po svojem in za zdravila ponujajo fantastične predloge, v katere sami ne verjamemo, pač pa jih servirajo zaradi ugajanja masi.

Taki listi so morda radikalni, niso pa vzgojevalni. Socialistično gibanje ima od njih koncem konca le škodo. To nam potrjujejo vsi takozvani "radikalni" listi v posesti posameznikov, ki so v kr. činem momentu menjali barvo in preprtičanja ter predloge še veliko hitrejše kakor pa v takozvanih normalnih razmerah.

Vsakdo, ki mu je prospeh socialistične stranke glavni namen, bo agitiral za liste, ki služijo ne namenom posameznih lastnikov, ampak celo in koristim delavskega razreda ter socialistične stranki. Tak list v angleščini je New Leader in v slovenščini Proletar.

Če oni, zakaj ne mi?

"New deal" je v praksi pokazal, da koncem konca delavcem ne bo ničemur koristil, pač pa jim znižal plače na takozvani dovojeni minimum, če se ne združijo in se na industrialnem in političnem polju bore za svoja človeška prava. Capitalisti so vsi organizirani. Cemu bi delavci ne bili?

NEMČIJA V "PREROJENJU"

"Gott in Himmel, Adolf, za koga oni moli? Morda ugnjena veleizdajo!?"

SEMINTRA

Ljudstvo še vedno veruje v odrešenike. Pravijo, da kjer razuma, je vera potrebna. Toda ko ljudstvo vero enega odrešenika izgubi, hoče drugega. Zato so si v tej deželi izbrali Roosevelt, pred dobrimi štirimi leti pa Hoover, ki so ga lani zavrgli.

Diktatorjem tako menjavane ni ljubo. Zato rabijo silo, da z brutalno močjo uveljavljajo svoje odrešeniško poslanstvo, ki pa je čestokrat vse kaj drugače kot naokrog.

Kadar kak član soc. stranke postane "demokrat" ali "republikanec", pokaže, da ali sploh ni imel preprtičanja, ali pa obopta nad "počasništvom" revolucije in si zaželi "hitrejšo" poti. V največ slučajih pa tački posamezniki ne zasedujejo nič drugega kot svoje osebne ambicije. Radi bi splezali kam naprej. Zato se drenajo k onim, ki kontrolirajo skledo in vse, kar je v njih.

Upton Sinclairja je kapitalistično časopisje že precej let zelo ignoriralo. Pisal je knjige, toda dnevni tisk je molčal o njih, razen v kolikor so bile omenjane v usiljenih ocenah. Ko pa je Sinclair sporočil, da bo kandidiral za governera Californije na demokratskem tiketu, je takoj prišel na prve strani dnevnega časopisa in bil deležen stotine kolon zastonjske "reklame". Sinclair sicer pravi, da programa ni spremnil, izbral pa si je drugo stranko zato, ker upa na večje uspehe za ljudstvo.

On ni prvi, ki se je oprijel te iluzije. Njegov sin mu je dejal, da naj še enkrat prečita svoje knjige, da ga bodo preprtičale, kam spada. Tudi Paul Blanshard v New Yorku je ubral "hitro" pot in agitira za županskega kandidata LaGuardia, katerega podpirajo združene protitamanski struge. V resnicu je LaGuardia kandidat "zdrženih struj" po milosti republikanske stranke, ki ni v New Yorku nič manj korumpirana, kakor demokratska. LaGuardia je progresivec, zelo sposoben politik, govornik in gromovnik proti privilegiranim slojem. V aparatu Rooseveltove administracije je precej takih, toda privatni interesi še prav tako odločujejo o usodi dežele kakor so odločevali pod Hoovrom.

Marsikak nestrepni, levičarsko orientiran socialist, kakor sta bila npr. Blanshard in tudi Sinclair, ie že skočil v republikansko ali demokratisko stranko in zasanjal, da bo delavstvo osvojilo eno ali drugo. Mar je Sinclair toliko naiven, da verjame v možnost take osvojitve? Ali urednik Enakopravnosti verjamajo, da je to mogoče? Dvomim.

Tudi Thomas vprašuje Sinclairja, če res misli, da bo dobil nominacijo v demokratski stranki. In natoma vprašuje, če ne bo nominiran, ali se spet skesano povrne v socialistično stranko in prizna svojo zmoto, kakor je storil po vojni? Thomas mu zagotavlja, da bo sprejet, toda z vsakim skokom iz socialistične stranke si škoduje sam sebi, kajti njegov ugled med ljudstvom, ki je čitalo njegove knjige, je silovito padel. To lahko ve vsakdo, ki je skočil v eno ali drugo stranko ameriškega kapitalizma. Tudi če se pozneje povrnih v socialistično stranko, mu delavstvo ni več zaupalo, ker je izgubilo vero v njegovo iskrenost. Brez ISKRENOŠTI pa ni trdnosti v preprtičanju.

"Sinclair, ni danes nič manj socialist kot je bil kdaj prej. Le drugačno pot si je izbral. To je vse." Tako konstatira "Enakopravnost", ki tolmači, da je Sinclair, kakor mnogi drugi pred njim, očvidno prišel do zaključka, da se mora politična tehnika ameriškega delavstva prilagoditi posebnim razmeram, ki so lastne za Ameriko, če hoče žeti večje uspehe kot pa jih je že zelo došle."

To se pravi—Sinclair je spoznal, da će hoče človek v Zed. državah za delavstvo kaj došči, ne sme biti socialist v socialistični stranki, nego demokrat, ali pa republikanec.

Ta nauk je zmoten. Tisoči in tisoči liberalcev, progresivcev in voditeljev unij je že delovalo in še deluje v kapitalističnih strankah, toda dosegli niso ničesar. Kar je kapitalizem dal koncesij, jih je dal v strahu pred delavstvom. Zato mu je metal drobtine, progresivi, liberalci in voditelji unij v kapitalističnima strankama pa so DOSEGLI le to, da so držali ameriške delavce PROČ od organiziranja v socialistični stranki. In to ni bilo v korist

ne deželi kot celoti, ne delavcem, ne farmerjem, ampak edino in finančnim in industrialnim knezom.

V Clevelandu npr. je bil tak radikalec Peter Witt, katerega se Enakopravnost lahko prav dobro spominja kot vsi drugi v polemikah.

Kadar kak član soc. stranke postane "demokrat" ali "republikanec", pokaže, da ali sploh ni imel preprtičanja, ali pa obopta nad "počasništvom" revolucije in si zaželi "hitrejšo" poti. V največ slučajih pa tački posamezniki ne zasedujejo nič drugega kot svoje osebne ambicije. Radi bi splezali kam naprej. Zato se drenajo k onim, ki kontrolirajo skledo in vse, kar je v njih.

Tisti, ki mislijo, da je storil Upton Sinclair pametno s svojim ponovnim umikom iz soci. stranke, naj prečita odprtimo Sinclairju, ki ga je objavil Norman Thomas v New Leadru z dne 30. sept.

Marsikak nestrepni, levičarsko orientiran socialist, kakor sta bila npr. Blanshard in tudi Sinclair, ie že skočil v republikansko ali demokratisko stranko in zasanjal, da bo delavstvo osvojilo eno ali drugo. Mar je Sinclair toliko naiven, da verjame v možnost take osvojitve? Ali urednik Enakopravnosti verjamajo, da je to mogoče? Dvomim.

Tudi Thomas vprašuje Sinclairja, če res misli, da bo dobil nominacijo v demokratiski stranki. In natoma vprašuje, če ne bo nominiran, ali se spet skesano povrne v socialistično stranko in prizna svojo zmoto, kakor je storil po vojni? Thomas mu zagotavlja, da bo sprejet, toda z vsakim skokom iz socialistične stranke si škoduje sam sebi, kajti njegov ugled med ljudstvom, ki je čitalo njegove knjige, je silovito padel. To lahko ve vsakdo, ki je skočil v eno ali drugo stranko ameriškega kapitalizma. Tudi če se pozneje povrnih v socialistično stranko, mu delavstvo ni več zaupalo, ker je izgubilo vero v njegovo iskrenost. Brez ISKRENOŠTI pa ni trdnosti v preprtičanju.

"Sinclair, ni danes nič manj socialist kot je bil kdaj prej. Le drugačno pot si je izbral. To je vse." Tako konstatira "Enakopravnost", ki tolmači, da je Sinclair, kakor mnogi drugi pred njim, očvidno prišel do zaključka, da se mora politična tehnika ameriškega delavstva prilagoditi posebnim razmeram, ki so lastne za Ameriko, če hoče žeti večje uspehe kot pa jih je že zelo došle."

To se pravi—Sinclair je spoznal, da će hoče človek v Zed. državah za delavstvo kaj došči, ne sme biti socialist v socialistični stranki, nego demokrat, ali pa republikanec.

Ta nauk je zmoten. Tisoči in tisoči liberalcev, progresivcev, liberalci in voditelji unij v kapitalističnima strankama pa so DOSEGLI le to, da so držali ameriške delavce PROČ od organiziranja v socialistični stranki. In to ni bilo v korist

V Readingu, Pa., so socialisti tako močna stranka, da jih posamično ne more poraziti ne demokratska, ne republikanska. Zato sta se spet letos združili, kakor pri zadnjih občinskih in okrajnih volitvah. Tudi Upton Sinclair bi se iz takih slučajev, ki niso redki, kaj naučil.

Vsi slovenski in tudi nekateri drugi jugoslovanski listi so omenili predlog detroitskih klubov za razpust JSZ—nekateri s pomilovanjem ali pa s škodoželjnim posmem. Ker ne verjamem, da mislijo Detroitčani s svojo resolucijo resni, je veselje neprrijateljev JSZ prezgodnejne.

Louis Adamic se v Prospektu in Enakopravnosti jezi nad Amerikanskim Srbobranom, kateri mu očita površnost v članku "Sto milijonov kmetov" in pada piše senzacionalno proti Jugoslaviji zaradi honorarja. Ako si bo Adamic hotel ohraniti literarni ugled, se ne bo smel pričkati radi vsake kritike v kakem Srbobranu, kajti četudi mu tako odgovarjanje dela reklamo, ki bo prišla zelo prav njegovi knjigi o Jugoslaviji, se koncem konca obrabi. Vse v tem Sem in tja, da sem bil jaz polno pisec je že bilo, ki so poleg Franceta Oglarja največ vznikli na površje in potem krije, "da je Enakopravnost načrtala pred leti skok in Hooverovo mlako". Mr. Grill mora sam priznati, da ga nisem posebno nagovarjal, da naj piše za republikance. Tudi sam nisem bil aktiven v nobeni stranki zadnjih petnajst let. Da so pa prišli v list politični oglasi z mojim podpisom in s podpisom mojih kolegov pri International Savins & Loan, je bila nepremišljena poteza in slabata takтика na strani tačasnega vodstva slovenskega republikanskega kluba. Imeli niso nikakoga dovoljenja od prizadetih.

Uredniški članek v Enakopravnosti z dne 25. sept. pokazuje prav malo znanja o položaju in delu socialistične stranke v Avstriji. Ni res, da je "oslabila politika komisija z meščanskimi strankami, skupno s taktiko neodločnosti in bojazljivosti v vojni dobi". Avstrijska socialistična stranka je bila ena najodločnejših in najradikalnejših v internacionali. Vzrok njenega oslabljenja pa je silovita kriza, ki tepe avstrijski proletariat od razpada Avstro-Ogrske, in ne šele od 1. septembra 1929, kot v tej deželi. Kmetje v Avstriji so od nekdaj najboljša opora reakcije v Rima. Kmetje kontroliраjo živila in plačujejo davke. Brezposejni delavci jih ne morejo, ker nič nimajo.

Situacija v Avstriji je izbrano opisal Oto Bauer na izrednem zboru internationale meseca avgusta v Parizu. Nekaterim, ki radi autoritativno pisanijo o razmerah v počedinah delželah, ne bi škodovalo, če bi se za informacije ne naslanjali samo na površna poročila površnih opazovalcev v kapitalističnem tisku. Potem ne bi lučali kamenja v one, ki ne zaslужijo takih kritik. —F. Z.

Zadružnični mesec
No. Chicago, Ill. — Ta mesec je zadružnično posebno aktivno, zato imenujemo oktober zadružnični mesec. Zadružne lige in posamezne zadružne vsebine obeh obsežno agitirajo v skupnosti vseh zadružničnih vsebin.

Zadružnično v tej deželi—če vsejemo njeni velikosti v upostenju—je zelo slabo, pa bodisi z gospodinjstvom, ki nosim slamnik. S tem sem se očitno izkazal, da sem tuje, kajti nihče v Leadville ne kupuje slamnikov. "Treba bo v trgovino po klobuk, ali vsaj po kapo," potožam zeni. "Ampak nerad bi si načrpaljil s tem v kot," mi pravi. Ko je videvala, da pomicam, je rekla, da sem lahko brez skrbi—tu ne popolnoma varni. Spomnil sem se, da nisem v Chicagu. V Chicagu pa res ni varno. Neka potnica, ki je prišla v to mlijonsko mesto na svetovno razstavo, je polnila svoj kovček na trotoar in vprašala nekoga mimoidočega o tej in tej ulici. Ko je potem hotelog pograbiti svoj kovček in iti po navodilu dalje, ga ni bilo več. Nekdo si ga je tebiničenim prisvojil, ženska pa je policiju jokala pripovedovala, da je bil tisti kovček v hotelu pograbiti svoj kovček in iti po navodilu dalje, ga ni bilo več. Nekdo si ga je tebiničenim prisvojil, ženska pa je policiju jokala pripovedovala, da je bil tisti kovček v hotelu pograbiti svoj kovček in iti po navodilu dalje, ga ni bilo več. Nekdo si ga je tebiničenim prisvojil, ženska pa je polic

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Vsi ti vrtovi, o katerih je Pierre zvečer vzhicien pripovedoval, so v Benedeti in Dariju zvujali spomine na vrt vile Montefiori. Ta je zdaj uničen, ali nekdaj je bil zelen in nasajen z najlepšimi oranžami Rima, s pravim gozdom stoltnih oranž, v katerem sta se naučila ljubezni.

"Oh, spominjam se," je dejala kontesina, "kadar je bil v cvetju, je tako dišalo, da bi bil človek umrl. Tako močno, tako opojno je dišalo, da sem enkrat obležala na travi in nisem mogla vstati . . . Ali se spominjaš, Dario? Vzel si me v naročje, pa si me odnesel k vodometu, kjer je bilo lepo in sveže."

Kakor ponavadi je sedela na robu postelje in držala okrevajočega bolnika za roko. Nasmejalj se je.

"Da, da, poljubil sem te na oči, in ti si jih napisled odpril . . . Takrat nisi bila tako o-krutna, smel sem te poljubovati na oči, kolikor sam hotel . . . Ali bila sva otroka, in da nisva bila otroka, bi bila postala na tem velikem vrtu, ki je tako močno dišal in kjer sva tako prosto tekala semintja, kar mož in že-na."

Pritrjevaje je pokimala; bila je prepričana, da jo je le mati božja obvarovala.

"To je res, to je res . . . In kako sva srečna, da se bova zdaj smela imeti, ne da bi se moral angeli jokati."

Venomer se je razgovor vračal k temu predmetu. Proces zaradi razveljavljanja zakona se je sukal vse ugodnejne; Pierre je vsak večer opazoval njeno veselje in je ni slišal goroviti o ničemer kakor o njiju bodoči zvezzi, o njunih načrtih, o radošti zaljubljencev v paradižu. Donna Serafina, ki jo je zdaj vodila mogočna roka, je moralpač energično ravnavati, zakaj noben dan ni minil, ne da bi bila prinesla kakšno ugodno vest domov. Hotel je čimprej dovršiti to zadovo zaradi časti imena; zakaj Dario je hotel le svojo sestrično poročiti, in ta poroka bi vse pojasnila, vse opravičila, ter storila poslej neznosnemu položaju kraj. Umazani

škandal, strašno opravljanje, ki je razburjal crno in belo družbo, jo je napisled skoraj pripravilo ob pamet, tembolj ker je razumela, kako potrebna je zmaga za slučaj konklava. Hotel je, da bi se tedaj ime njenega brata bleščalo v čistem, vzvišenem sija-

. Se nikar je ni tako morila tajna časti hlepnot vsake njene življenja, upanje, da še vidi, kako podari njen rod cerkvi trejtega papeža; bilo je, kakor da je moralna iskati utehe za svoj hladni celibat, odkar jo je bil odvetnik Morano, ki je bil njena edina radost na tem svetu, tako trdorsčno zapustil. Vedno temno oblečena, vedno pri opravkih, tako sloka, tako stegnjena, da bi jo bil človek odzadaj smatral za mlado dekle, je bila takoreč črni strah stare palače; Pierre jo je reševal povsod, ker je neprenehoma kot skrbna gospodinja hodila po palači semintja in brižno pazila na kardinala. Molčejo je pozdravljal in vsakikrat ga je nekoliko zasebno pri arcu, če je videl izsušeno, z dolgimi gubami prepreženo lice in veliki, trmasti obiteljski nos. Ali ona je komaj odzdravljala; še vedno je prezirljivo gledala tega malega tujega duhovnika in ga je trpeila v svoji bližini le zaradi monsinjora Nanija, in ker je želela ugoditi vikontu de la Choue, ki je vodil tako lepa romanja v Rim.

Polagoma se je začel Pierre, ki je vsak večer opazoval plašno radost in ljubezensko nepotrežljivost Benedete in Darija, še sam razgrevati z njima in jima je zaželet hitra rešitev. Proses se je imel obnoviti pri koncilski kongregaciji, ko je ostal prvi odlok v prid razporoki neveljaven, ker je zagovornik zakona, monsinjor Palma, po svoji pravici zahteval dopolnitev preiskave. Sicer bi bila sveta stolica gotovo ne potrdila tega odloka, ki je imel en sam glas večine. Slo je izkratka za to, da se pridobi med desetimi kardinali, ki so sestavljali kongregacijo, dovolj glasov; treba jih je bilo prepričati in doseči malone soglasje; to je bilo težavno delo, zakaj Benedetino sorodstvo s stricem, o katerem je bilo misliti, da bo vse olajšalo, je otešalo položaj vsled zapletenih intrig v Vatikanu, vsled tekmovanja, vsled čakalcev, ki so vse vključeni, da bi ovekovečen škandal ubil v njem mogočega papeža. Donna Serafina je hodila vsako popoldne osvajat te glasove, vodil je njen izpovednik pater Lorenzo, ki ga je vsak dan poiskala v Collegium Germanium, v tem zadnjem pribeljališču jezuitov v Rimu, odkar niso bili več gospodje Jezusovi. (Dalje prihodnji)

HITLERJEV MINISTER "LJUDSKE PROSVETE"

Tiskovni fond "Proletarca"

(Prispevano do dne 6. okt.)

IX. izkaz.

CALIFORNIA.—Kvota \$14.00. Do prejšnjega izkaza poslano \$4.25. Še manjka do kvote \$9.75.

COLORADO.—Kvota \$30.00.

Pueblo.—Joe Hochevar 20c. Skupaj s prejšnjim izkazom \$2.85. Še manjka do kvote \$27.15.

ILLINOIS.—Kvota \$487.00.

Chicago.—Prebitek piknika čitateljev Proletarca \$75.50; Chicago Workers Committee on Unemployment Local 61 \$10; klub št. 16 JSZ \$5; George Maslach \$1, skupaj \$91.50. Skupaj s prejšnjim izkazom \$490.25. Nabранo nad kvoto \$3.25.

INDIANA.—Kvota \$11.00. Do prejšnjega izkaza poslano \$3.05. Še manjka do kvote \$7.95.

KANSAS.—Kvota \$30.00. Do prejšnjega izkaza poslano \$26.98. Še manjka do kvote \$3.02.

MONTANA.—Kvota \$14.00. Do prejšnjega izkaza poslano \$4.90. Še manjka do kvote \$9.10.

MICHIGAN.—Kvota \$159.00.

Detroit.—Po \$1: Leo Junke in Joseph Anžiček, skupaj \$2. Skupaj s prejšnjim izkazom \$79.20. Še manjka do kvote \$79.80.

MINNESOTA.—Kvota \$33.00.

Chisholm.—Frank Klun \$5.00. Skupaj s prejšnjim izkazom \$7.55. Še manjka do kvote \$25.46.

NEW YORK.—Kvota \$127.00.

Little Falls.—Nabranlo na shodu kluba št. 14 JSZ \$3.35; Elizabeth Penich \$1; po 20c: Anton Hudles in Stanley Marsek, skupaj \$4.75 (poslal Anton Zornik).

Little Falls.—Frank Petkovsek 25c; po 25c: John Vehar in George Sampson, skupaj \$1.50 (poslal Anton Zornik).

Skupaj \$6.25. Skupaj s prejšnjim izkazom \$38.50. Še manjka do kvote \$88.50.

OHIO.—Kvota \$747.00.

Cleveland.—Klub št. 27 JSZ \$42.30. Girard.—Klub št. 222 JSZ \$15.00. Bridgeport.—Nabranlo na konferenci za vzh. O. in W. Va., \$6.05; Martin Koss \$1.50, skupaj \$7.55 (poslal Joseph Snoy).

Skupaj \$64.85. Skupaj s prejšnjim izkazom \$160.26. Še manjka do kvote \$586.74.

PENNSYLVANIA.—Kvota \$482.

Moon Run.—Konferenčni št. 1 JSZ \$10; nabranlo na zbranjanje iste \$4, skupaj \$14 (poslal Jacob Ambrožič).

Nanticoke.—Dr. št. 513 SNPJ (Scranton) \$2; po \$1: Frank Kitt in Anton Zupat; po 50c: John Ulster in John Vitez; John Kaučič (Vanding) 35c; po 25c: Frank Remko in Frank Karish, skupaj \$5.85 (poslal Anton Zornik).

Krayn.—Louis Sterle 50c; Tony Hirbar 25c; Frank Jernejčič 15c; po 10c: Andy Milavec, Joseph Kranjc, Anton Bučar in Alex Demšar; Dan Obšen 5c, skupaj \$1.35 (poslal Louis Sterle).

Washington.—Mike Podboy \$1.00. So. Fork.—Jacob Rupert 50c. Avella.—John Kotel 25c.

Skupaj \$23.95. Skupaj s prejšnjim izkazom \$159.11. Še manjka do kvote \$322.89.

WISCONSIN.—Kvota \$297.00.

Milwaukee.—Prebitek piknika klubov št. 37 in 180 JSZ \$41.59. Posamezniki prispevali: po \$2 Frank Zagajec in Joe Poglednik; po 50c: Frank Kolenc, Anton Kamnikar ml. in John

Naše delo je na industrialnem in političnem polju. Na objem je došlo prostora za vse, ki se zanimajo in hčemo delati za novzidno delavskega razreda. Na svidenje na seji, so drugi!—Frank Podboy.

Naše delo je na industrialnem in političnem polju. Na objem je došlo prostora za vse, ki se zanimajo in hčemo delati za novzidno delavskega razreda. Na svidenje na seji, so drugi!—Frank Podboy.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V CLEVELANDU.

Seje klubov št. 27 JSZ, se vrh večki prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odseka prvi tornek ob 8. zvečer. Mladinski angleški odsek vrh potek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v 5. N. D. Sodružni in sodružnice, agitirajo v pridobivanju novih članov. Sla-nic klubu ter novih narodnikov Proletarca. V organizaciji in izobraževanju naša moč.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 2222.

Pričetek in obnova domačja jedilja. Člane zmena. Postrelje telca.

Dr. ANDREW FURLAN DENTIST

Phone: Canal 9694
1858 W. CERMACK RD.
CHICAGO, ILL.Office hours:
9-12 A. M. 1-5 and 6-8 P. M.
Thursday, Friday and Saturday
all day and evenings.Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Monday, Tuesday and Wed. till
noon. Sun. by appointment only

Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475.

Pričetajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Narodite si domačja

"PROSVETA"

Stanje na celo leto \$4.00,
pol leta \$2.00.Ustanovljajte nova društva.
Dosež članov (ie) je treba na
nove društvo. Naslov na Met in
na tajništvo je:

2607 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Poklar; Frank Poličnik 41c, skupaj \$47.50 (poslal Frank Poličnik). Sheboygan.—Martin Jelenc \$2.00. Skupaj \$49.50. Skupaj s prejšnjim izkazom \$70.01. Še manjka do kvote \$226.99.

WYOMING.—Kvota \$37.00.

Reliance.—John Porenta 50c. Skupaj s prejšnjim izkazom \$9.00. Še manjka do kvote \$28.00.

OKLAHOMA.—Do prejšnjega izkazom \$1.00.

WEST VIRGINIA.—Do prejšnjega izkazom \$0.50c.

MARYLAND.—

Baltimore.—Peter Kokotovich \$3.

Skupaj v tem izkazu \$246.75. Prejšnji izkaz \$804.66, skupaj \$1,051.41. Še manjka do kvote \$1,448.59.

Opomba.—V zadnjem izkazu posloma izpuščena iz izkaza Felix Ruzina in Joseph Cebular, Forest City, Pa., prispevala vsak po 50c. Skupna sota je bila pravilna.

O uspehu in zahvala

Milwaukee, Wis. — Pliknik klubov št. 37 in 180 JSZ (Milwaukee-West Allis), ki smo ga prav kratek predvsem priredili v prid tiskovnemu fonda Proletarca, je precej dobro izpadel. Skupni dohodki je bilo \$106.64, stroškov pa \$65. Čistega preostanka \$41.59; poleg tega so posamezniki prispevali \$5.91, kar znese vsoto \$47.50, ki je bila poslana upravnemu Proletarca. Zahvalimo se vsem, ki so ga načinili pomagalim k temu gmotnemu uspehu. Razume se, ako bi bile raznemere ugodnejše, bi se tudi finančni uspeh večji.

Naj še omenim, da priredili klub št. 37 JSZ domačo zabavo v soboto 11. nov. v prostorih s. Sostaricha. Aperirom na vse člane našega kluba, da pridemo in občajno jesensko domačo zabavo. To društvo je sploh poznano, da predvodi najboljše domače zabave, na katerih si nobene prisiljenosti, ampak vse "prav po domače", bodisi postrežba in tako tudi ples. Za prigrizek bo prizvajena "jedica", prava starokraljska delikatesa, kakorine še ni bilo nobenih priredib. Za žejna gira bo pripravljena "zlata rujsna kapljica" poleg Gambrinove piševe.

John Kochevar in njegov tovarši bodo pa svirali za vse one, ki se še vedno radi zavrtijo v valčkih in polkah in če ne bo drugače tudi v "polšter dance".

Vstopnice so v predprodaji po 25c, pri blagajni bodo pa po 35c. Dobite jih pri članicah "Nade", in se resno prisporoči, da si jih nabavite.

Na veselo svidenje v soboto večer v spodnjih dvoranah S. N. P. J.—kliče VZN—Odbor!

Frank Poličnik, tajnik.

Sporočilo kluba št. 27

Cleveland, O. — Klub št. 27 JSZ sporoča, da je dobila električno uro, katera je prinesla tiskovnemu fonda Proletarca \$42.30, Mrs. Theresa Gorjanec, 1980 Pawnee Ave. Klub št. 27 se zahvaljuje vsem, ki so pripravili točno občajno jesensko domačo zabavo. To društvo je sploh poznano, da predvodi najboljše domače zabave, na katerih si nobene prisiljenosti, ampak vse "prav po domače", bodisi postrežba in tako tudi ples. Za prigrizek bo prizvajena "jedica", prava starokraljska delikatesa, kakorine še ni bilo nobenih priredib. Za žejna gira bo pripravljena "zlata rujsna kapljica" poleg Gambrinove piševe.

John Kochevar in njegov tovarši bodo pa svirali za vse one, ki se še vedno radi zavrtijo v valčkih in polkah in če ne bo drugače tudi v "polšter dance".

Vstopnice so v predprodaji po 25c, pri blagajni bodo pa po 35c. Dobite jih pri članicah "Nade", in se resno prisporoči, da si jih nabavite.

Na veselo svidenje v soboto večer v spodnjih dvoranah S. N. P. J.—kliče VZN—Odbor!

Na to vprašanje volilci v Ohio lahko odgovore s tem, da sprejemajo inicijativno predlog, ki bi v tem državu uvelia pokojnino za stare delavce.

Zdaj je že 25 držav v Ameriški uniji, ki so sprejele zakone, kateri določajo v eni ali drugi obliki

Our Offer to Youth-Partners in Adventure

By ARTHUR HENDERSON.

(Continued from last week.)

Young people in every section of society seem to have set their faces against the spiritual and physical degradation of war. They have resolved with a fine firmness once and for all to put an end to the use of so barbarous a weapon in international affairs.

This growing opposition of youth to war can become a powerful factor, perhaps the decisive factor; for without youth there can be no war.

And youth is right in rejecting war. It is useless to think in terms of an advancing civilization that will provide political justice, economic security and social well-being for the people, so long as all our efforts are constantly menaced and may be nullified at any moment by the destructive hand of war.

No party in the state is more earnestly devoted to peace than the Labor party.

It gives unequivocal support to international co-operation through the league of nations. It believes in arbitration as the means of settling disputes. It insists on the need for universal disarmament. We ask you, therefore, in your own interests, young workers of an enlightened post-war age, to devote the splendid qualities that are squandered in war to the pursuit of peace.

Many of you have seen unemployment and poverty in your own homes or among your friends and neighbors.

You realize that there must be some means by which the workers have a chance to escape from this insecurity.

The Labor party is convinced that there is such a chance.

Poverty and unemployment are man-made evils—they are the result of a profit-seeking competitive system.

It holds that the way of escape lies through Socialism, a system of wealth production not for private profit, but for the benefit of the whole community.

By planning of industry and agriculture, through the public ownership and control of natural resources and the means of production and distribution, employment can be made secure and conditions of life steadily improved.

The Labor party has published plans for the reorganization of certain industries and services on the basis of national ownership and control, and has plans for others in preparation.

It believes that, through co-operation, unemployment and insecurity—the product of capitalism, anarchism and private profitmaking—can be abolished.

We appeal to youth, therefore, to join us. We ask for its wholehearted service in a great crusade for the economic regeneration of our commonwealth.

Service for labor is self-

Now Where Are We Going?

By E. H. THOMAS.

Away back in the last century, when the Socialist movement first arose, it prophesied the future. Socialists foretold the final breakdown of the capitalist system. They foretold that the middle class would be concentrated in the hands of a few plutocrats.

Today, when all these things are beginning to come to pass, people who remember those prophecies wonder how the Socialists knew. But there was nothing uncanny or supernatural about it. Socialists are not born prophets; their philosophy and their doctrine of economic evolution taught them what must happen.

Again, in the present century when the whole American people were wretched, the Socialists told them what would be the fatal results of the World war. They said it would not make the world safe for democracy, it would not be "war to bring peace"; it would load us with debts, it would enrich the millionaires at the expense of the working people.

For telling these unpopular truths, the Socialists were bitterly persecuted. Today, however, they are respected for having dared to foretell just exactly what came to pass.

Socialists have always tried to lead the people, instead of tailing along slavishly at the end of the procession.

Now a new situation confronts us. It should always lead.

That Profit System-a Vicious Circle

WHAT the government is seeking to do is being done, and must be done, in the narrow limits of the profit system. The resulting materialism can be described thus:

Worker: I want work and pay.

Government: These are your rights. Employers must cut hours and raise wages.

Employer: If I do these things, I shall have to raise costs and prices.

Government: Prices must not rise faster than wages.

Employer: How, pray tell, can I raise wages without raising prices? I must make a profit.

Government: Wages must go up first.

Worker: I want work and pay.

Employer: But I can't raise wages before I get the money with which to raise them.

Government: The situation is desperate. We have to go along on these lines.

Worker: I want work and pay.

And so the round begins again. But profits are being taken. The Wall Street Journal reports in one large industry that for every 5 per cent increase in sales, profits increase 12 per cent.—Journal Electrical Workers and Operators.

"ON AGIN, OFF AGIN"

service. Service for labor is an opportunity to build in its own heritage a rich opportunity and a creative life.

History For Tired Business Men

The revolutions of the 18th and 19th centuries shifted rulership from gold crowns to silk hats and spats.

The revolutions of the 20th century will shift rulership from silk hats and spats to overalls and specks.

Revolutions end when there is nothing and nobody to revolt against.

Oscar Ameringer.

A New One

"Could you give me something to eat?"

"No, but I could give you work."

"I must not work—it only makes me more hungry."

Upton Sinclair did not resign from the Socialist party. He had already ceased to be a member in good standing, through nonpayment of dues. The party does not ask those who are unemployed to pay any dues, but those who have incomes are expected to pay a trifling small sum for the good of the movement. Upton, by an oversight it is said, had paid his dues up to the first of January 1933, only and had ceased to be a member in good standing on the first day of March. Hence there was no occasion for him to resign or to be expelled.

The state executive committee, in California, however, issued a statement disapproving of his project of running for the Democratic nomination for governor.

When the United States went into the World war, few intellectuals, including Upton Sinclair, left the Socialist party and supported the war. They took no one out of the party except themselves, as they had no following. This time also Upton will not take anyone with him, although his act may do the party a little harm with outsiders.

After the war, Sinclair was broad-

minded enough to admit his mistake in supporting the war. When Woodrow Wilson made his swing around the circle in the summer of 1919, in a vain effort to "sell" the Versailles treaty to the American people, he spoke at Los Angeles. Sinclair tried to get to see him so as to intercede for the release of Eugene V. Debs and other political prisoners. But, although Sinclair had supported Wilson in the war, and although they were friends, Wilson refused to see him.

In this column we criticized Upton Sinclair when he went over to the war fans—and we commended him when he admitted his mistake and came back.

We now criticize him for going over to the Democrats—and we shall again commend him when he admits his mistake and comes back, as we have no doubt he will.

The Milwaukee Leader.

If It Fails—Then What?

Never before in all human history has "industry" been taken in tow—in hand—indeed, in arms, to the extent that it has been and is going to be very soon.

It is the final big "needle" being injected to "pep" up and stimulate the old dried carcass of what used to be a powerful and virile champion. Today its joints creak, its muscles are flabby and its breathing heavy and gasping.

The administration at Washington is going the limit—putting every possible ounce of governmental aid behind the be-dried old has-been. Mr. Roosevelt and his advisers seem bent on doing all that is humanly possible—and governmentally possible.

In other words they are passing the buck—but keeping a string tied to it. If need requires they will jerk the string—and order a new deck.

They will say, "You've had your chance and failed. Civilization is at stake—in the jackpot. Action is imperative."

The Industrial Democrat.

Mind Your Own Business

As soon as we the people begin to mind our own business, we shall own and operate the great industries—for they are our businesses.

The coal business is our business, and there would not be shootings if we were minding our own business. The industry will be temporarily patched up with a code, but the problem will not be solved until we own and operate the industry. Ditto the other industries. This is what the people will do if they have a lick of sense and an ounce of grit. Until then the profiteers will take billions out of their hides.—T. M. L.

distribution among the jobless and pledged the government to lend cotton farmers 10 cents a pound on this year's crop if they accept the acreage reduction program for 1934-35. Recently 100,000,000 pounds of pork was allotted for jobless relief and the administration plans purchase of some \$30,000,000 of dairy products for the same purpose.

All of which indicates that the gigantic poor farm that emerged while Hoover ruled is still with us and millions of workers must be fed and clothed by charity. If the politicians next January force through an inflation program well, look out!—T. N. L.

SEARCHLIGHT

by
DONALD J.
LOTRICH

forming the Slovene National Benefit Society a year later. At this celebration the epic life of our countrymen will be portrayed and a record of achievements pronounced. Such a celebration deserves a full attendance. Otherwise it misses its purpose. We must gather our people in large groups to make the celebration fitting.

Believe it or not; Chicago's Aldermen could not hold a meeting Wednesday, Oct. 4, 1933, for lack of a quorum. The city series (baseball) and the Legion Convention were given for reasons. This needs little comment except that the Aldermen think more of baseball and the rowdy legionnaires than the people whom they represent. And when election time comes the fools will re-elect them.

Labor Youth To Hold Debs Memorial

Chicago, Ill.—Dr. Maynard Kruger, professor of the Chicago University, one of the delegates to the International Socialist Convention and Winfield Branstetter will be the principal speakers to be held at the Workmen's Circle Lyceum, Kedzie and Ogden, Friday Evening, October 20, 1933.

The meeting arranged by the E. V. Debs Club of the Young Circle League will include several pantomimes of the important incidents of Debs life, some of which will be Debs' Canton Speech, Debs on Trial, Debs in Prison, "Eugene," Debs Last Days, "9653"—recitation.

Questionable

"How old would a person be who was born in 1897?"

"Man or woman?"

Nationalism

What is this nationalism that seizes so many people? A worker, a farmer, a banker, a capitalist, are all citizens of the same country. Each believes in nationalism; each puts the nation first; each suspects anything foreign. They form a united front in support of these ideas.

For the worker and farmer nationalism is a drug that stupefies. For the banker and capitalist it helps them to rob those who are stupefied. That is why capitalists and bankers give funds to navy leagues and to other nationalist organizations. They own most in the nation that is worth while. They wouldn't fight for their loans and investments, so it is necessary to drug others in order that they will do the fighting.

Nationalism has its flag waving and solemn ceremonies, but back of it all are the druggers and the drugged, the former representing capitalism and the latter its victims. Keep sober. A nationalist drunk, like "pizen likker", profits the other fellow, not you.

—The New Leader.

CEASE FIRING!

On and off we have reported the coming 30th anniversary celebration of Socialist club No. 1 JSF, October 29. Besides being the first Socialist club to organize in this country, among our people, these same comrades have been instrumental in